

den rejsende Ethnograf ved at gøre ham opmærksom paa Problemerne ogsaa i de Dele af dette vidtomspændende Fag, som han selv til daglig ikke giver sig af med.

M. Vahl.

Karl Sapper: Allgemeine Wirtschafts — und Verkehrsgeographie. (8vo, 300 S., 70 Kort og statistisk-grafiske Fig.) Verlag B. G. Teubner. Leipzig. Berlin 1925.

Sjældnen finder man en saa imponerende Stofmængde samlet paa 300 Sider. Rimeligvis er det Forlaget, der har sat saa snævre Grænser for Bogens Omfang. Den vilde have været lettere at læse, om den havde været dobbelt saa stor. Iøvrigt er det lykkedes Forfatteren at skabe et ganske vist fortættet, men dog harmonisk Værk. Sammenlignet med andre Erhvervsgeografier er der især to Ting, der præger Sappers Bog; Agerbruget indtager en meget stor Plads, og de ikke europæiske Folkeslags Erhverv har faaet en fyldig Behandling. Derimod er selve Industri-kulturen ikke blevet det altoverskyggende Emne, saaledes som i de fleste og ganske særlig i de engelske og amerikanske Erhvervsgeografier, hvor alt betragtes fra et vesteuropæisk, kommercielt Synspunkt. Sapper har bestræbt sig for at se hele Jordens Erhvervsliv fra et almen-menneskeligt og geografisk Synspunkt. Han, der selv har tilbragt en Del af sin Ungdom som Forvalter paa en mellemamerikansk Kaffeplantage, omgivet af en ublandet indiansk Befolkning, og siden paa lange Rejser har lært adskillige Tropelandes Natur og Befolkning at kende paa nærmeste Hold, har baade Trangen og Evnen til at give et alsidigt, verdensomspændende Billede af den arbejdende Menneskehed.

Sappers videnskabelige Produktion er ualmindelig alsidig; han er fremragende som Vulkanforsker og Geomorfolog, som Plantegeograf og som Ethnograf. Men det er Troperne, der har hans særlige Interesse. I det foreliggende Værk er derfor hans Behandling af Erhvervslivet i Troperne ganske særlig lærerig. Her findes en Rigdom af Oplysninger, værdifulde for enhver, der ønsker solid Viden om Plantagedrift, kulørt Arbejds-kraft og Muligheder for europæisk Kolonisation mellem Vendekredsene.

Af hele Verdens Raaproduktion saavel som af Handelen og Samfærdselen giver Bogen et oversigtligt og dog ret detailleret Billede. At Industrien træder paafaldende i Baggrunden, er Forfatteren selv klar over; han undskylder det med, at Tyskland jo er en Industri-stat, hvorfor hans Læsere maa forudsættes at have et førstehaands Kendskab til den moderne Industri.

I et Tillæg gives en alfabetisk Fortegnelse over Jordens erhvervsgeografiske Enheder med statistiske Oplysninger. Praktisk Værdi har ogsaa de mange kartografiske og grafiske Fremstillinger af erhvervsgeografiske Forhold.

Gudmund Hatt.

W. Schmidt und W. Koppers: Völker und Kulturen. I. Gesellschaft und Wirtschaft der Völker. (Der Mensch aller Zeiten, Bd. III). 4°, XII + 794 S., 1 Kort, 30 Tavler, 551 Fig. Regensburg 1925.

Denne store og smukke Bog, der fremtræder som tredje Bind af Serien „Der Mensch aller Zeiten“ er det mest omfattende Forsøg paa en Fremstilling af den menneskelige Kulturs Historie, der i mange Aar er foretaget fra etnografisk Side. Mellem den og Heinrich Schurtz's „Urgeschichte der Kultur“ ligger et kvart Aarhundredes etnografisk Indsamlingsarbejde, der har øget Studiematerialet uhyre. Dermed er Afstanden mellem Schurtz og Schmidt—Koppers dog ingenlunde udtrykt; thi i Løbet af de 25 Aar er Opfattelsen af selve de etnografiske Problemer undergaaet en fundamental Ændring. Allerede Schurtz's Lærer Friedrich Ratzel havde skarpt opponeret imod den i det 19. Aarh. gængse udviklingshistoriske Behandling af det etnografiske Materiale, der paa en overfladisk, mekanisk Maade indordnede Kulturfænomenerne i en saa vidt muligt fortløbende Række fra Abestadiet til den vesteuropæiske Civilisation, idet den gjorde alle ikke-europæiske Kulturer til Relikter, illustrerende vor egen Civilisations Udviklingsgang. Ratzel gjorde opmærksom paa det fundamentalt urigtige i denne Opfattelse, idet han gjorde gældende, at enhver Kultur har sin egen Historie, som det er Forskningens Sag at udrede, og fremhævede Kulturformernes geografiske Udbredelse som et vigtigt historisk Hjælpemiddel. Det var dog først i det 20. Aarh., at Reaktionen mod den overfladiske Sammenflikning af Kulturfænomener fra Alverdens Lande til pseudo-udviklingshistoriske Systemer sejrede afgørende indenfor Etnografien. I vore Dage er ingen etnografisk Forsker i Tvivl om, at det er Videnskabens Opgave at udrede de forskellige Kulturers virkelige Tilblivelses- og Udbredelsehistorie, deres Afhængighed af og Tilpasning til givne Naturforhold, deres indbyrdes Kampe og Sammensmeltninger. Det er kun i de Grænsevidenskaber, der som Sociologien og Religionshistorien benytter etnografisk Materiale uden at gøre sig nøjere Rede for dette Materiales Art og Rækkevidde, at den gamle udviklingshistoriske Metode endnu flourer i al sin Overfladiskhed.